

de verkitting van het zand, of wel resultaat is van processen nadien en mogelijk een verweringsvorm. Of misschien een uitslijping door water, daar het mij opgevallen is, dat de vindplaats juist ligt aan de voet van een sterke terreinglooiing in een laag gedeelte van het bos.

Ongetwijfeld een punt dat onze aandacht vraagt, daar het ontstaan van de z.g. zandsteen-nieuwvorming nog niet geheel helder is. Voor de bezoekers van Het Gooi is er echter weer een bezienswaardigheid gekomen, juist zoals in vroegere jaren de verdwenen „afgodsbeelden” op de Trompenberg waren. De gevonden zandsteen-nieuwvorming is nu door het „Gooisch-Natuurreservaat” omgeven door een afzetting, zodat ze tegen de „souvenir-jagers” beschermd is. Gelukkig maar, daar het voor ons een interessant object blijft.

Soest.

December 1953.

BOEKBESPREKING

HERBERT WENDT „Ich suchte Adam”, 520 S. mit 32 Tafeln und 57 Textabbildungen — Verlag Grote, Hamm—Westf. 1953. Prijs 19 D.M.

„Roman einer Wissenschaft” is de ondertitel van dit pas verschenen boek dat de geschiedenis der anthropologie met alles wat ermee samenhangt op zeer aanvaardbare wijze beschrijft.

Het begint met een voorval uit het leven van Johann Jakob Scheuchzer, de medicus uit Zürich.

Wij zien hier Scheuchzer als strijder tegen het rationalisme en de leer van de „Vis plastica”, volgens welke de fossielen toevallige vormingen zouden zijn.

Scheuchzer's doel lag echter op een geheel ander terrein, hij wilde het scheppingsverhaal uit de Bijbel met bewijzen staven. Vandaar dan ook zijn enthousiasme toen hij de „Homo diluvii testis” ontdekte in een kalkgroeve bij Oeningen in Oberbaden, volgens hem een mens, getuige van en omgekomen door de Zondvloed.

Het is dan ook niet voor niets dat hij in zijn publicatie (1726) de volgende vermanende woorden gebruikt:

„Betrübtes Beingerüst von einem alten Sünder
Erweiche, Stein, das Herz der neuen Bösheitskinder.”

Hoewel Scheuchzer's „Homo” tenslotte een reuzensalamander bleek te zijn geweest, die later terecht kwam in Teyler's Museum te Haarlem, was dit toch het eerste bericht over de mogelijkheid van het bestaan van een fossiele mens, dat weerklank vond.

Reeds Leonardo da Vinci had een juist idee over het ontstaan der fossielen, maar dit was evenals dat van latere onderzoekers zoals Palissy (die er levenslang voor kreeg!) onbeacht gebleven.

Als eerste ontdekker van fossiele mensensporen leren we Conyer kennen, een Londense antiquair, die in 1715 een stenen bijl ontdekte tussen mammoetsbeenderen waaruit hij concludeerde dat mensen ook in die tijd geleefd hadden. Zijn mond werd al spoedig gesnoerd door zijn geleerde tijdgenoten die hiermede bewezen achtten dat Caesar ook naar Engeland was getrokken met olifanten.

Zelfs Linné, de grote systematicus, was nog niet zeker van het wezen der fossielen en deelde ze in zijn grote werk over de systematiek der natuur in bij het Rijk der Stenen, waartoe dan de mineralen, de „echte” stenen en de fossielen behoorden. Eerst Buffon gelukte het zijn tijdgenoten ervan te overtuigen dat fossielen niets anders zijn dan resten van uitgestorven levende wezens.

We lezen dan verder van Cuvier en Geoffroy de Saint Hilaire, Lyell en Darwin, Huxley en Lyssenko, van William Smith als ontdekker der gidsfossielen, Mary Anning, de eerste handelaarster in fossielen van professie, en de geschiedenis van vrijwel alle belangrijke vondsten van fossiele mensen, waarbij ons steeds weer treft hoeveel *nauwkeurigwerkende amateurs* hiertoe hebben bijgedragen!

Vanzelfsprekend zijn door de min of meer avontuurlijke behandeling van de stof enkele onnauwkeurigheden in de tekst ontstaan, Zo werd de historie van Behringer (zie ons vorige bericht hierover) onjuist weergegeven, Linné promoveerde te Harderwijk en Het Loo ligt nog steeds bij Apeldoorn. Bovendien hadden we graag gezien dat een register was opgenomen en dat de literatuurlijst naar onderwerp was gerangschikt, maar dat neemt niet weg dat wij dit vlotgeschreven boek met zeer veel belangstelling hebben gelezen en het onze leden van harte aanbevelen!

G. M. R.